

простого відтворення робочої сили. Погіршення матеріальних умов викликає у респондентів почуття розгубленості, невпевненості в завтрашньому дні, страх перед майбутнім. Серед мотивів трудової діяльності переважають короткострокові цілі.

Для справжнього етапу ринкових перетворень зниження мотивації праці працівників в сфері матеріального виробництва і пов'язане з цим погіршення якості трудового потенціалу є симптомом руйнування в економічному потенціалі країни в цілому. У зв'язку з цим створення нової системи мотивації праці має передбачати її спрямованість на безперервне підвищення якості робочої сили, її конкурентоспроможності, більш повну реалізацію мотиваційного потенціалу. Для підвищення зацікавленості працівників у отриманні вищої кваліфікації, творчому зростанні, інтенсивному розвитку і використанні своїх здібностей до праці в рамках мотиваційного механізму повинна діяти налагоджена система стимулювання трудової діяльності.

Мотивуюча роль заробітку в вітчизняному виробництві також безпосередньо буде зростати за умов оптимізації зусиль з боку самих автотранспортних підприємств. До найбільш сприятливих заходів при цьому слід віднести:

- поліпшення трудової дисципліни і організації виробництва, забезпечення ефективності нормування праці;
- підвищення трудової кваліфікації працівників, обґрунтоване зменшення їх надлишкової чисельності;
- удосконалення диференціації заробітної плати з урахуванням кваліфікації, складності, якості роботи і інших ознак;
- гнучке використання: надбавок за складність і напруженість праці; премій за економію ресурсів, інновації та раціоналізаторство; винагород за підсумками кварталу, півріччя і року;

Запропоновані заходи потрібно розглядати як передумову для подальшого реформування розподільчих відносин, підвищення мотиваційного потенціалу заробітної плати, пошуку реальних джерел відновлення і посилення функцій, властивих заробітній платі.

Література:

1. Башкатова С.А. Гендерні особливості мотивації трудової діяльності працівників автотранспортних підприємств / С.А. Башкатова, К.О. Бурлакова, Ю.Ю. Терьохіна // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Випуск 259: В 7т. – Т.І. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. – с.173-177.

Bezus P.I.

Candidate of Economic Sciences

Kyiv National University of Technology and Design, Ukraine

Bezus A.M.

Candidate of Technical Sciences

Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine

IMPROVING THE EFFICIENCY OF ENTERPRISE BASED DESIGN OF ITS ACTIVITIES

Безус П. І.

к.е.н.

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Безус А. М.

к.т.н.

Київський національний торговельно-економічний університет, Україна

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ МОДЕЛЮВАННЯ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

In the article the method of application efficiency of enterprises on the basis of its modeling to identify production reserves. Prediction production reserves allows in future to avoid excessive costs to ensure that increase profits and make intensive development company.

Keywords: *efficiency of development; enterprise; production factors; reserves production; modeling activities; forecasting reserves.*

У статті обґрунтовано застосування методу підвищення ефективності розвитку підприємств на основі моделювання його діяльності з метою виявлення резервів виробництва. Прогнозування резервів виробництва дозволяє у майбутньому уникнути надлишкових витрат, тобто забезпечити підвищення прибутку і здійснити інтенсивний розвиток підприємства.

Ключові слова: *ефективність розвитку; підприємство; фактори виробництва; резерви виробництва; моделювання діяльності; прогнозування резервів.*

Головна задача, що стоїть перед підприємством, полягає в його ефективному розвитку на базі науково-технічного прогресу, що в свою чергу залежить від інтенсивного використання виробничого потенціалу й удосконалення системи управління.

Необхідно з'ясувати різницю між поняттями «функціонування» і «розвиток» підприємства. Процес функціонування будь-якого об'єкту означає забезпечення його стабільної діяльності і виконання покладених на нього функцій.

Розвиток, на відміну від функціонування, має на увазі орієнтацію підприємства на збільшення обсягів виробництва, що призводить до зростання ефективності підприємства і пов'язаного з ним підвищення прибутку. Розвиток підприємства, який пов'язаний зі зміною його структури або діяльності потребує значних капітальних вкладень. До цього напрямку розвитку можна віднести реконструкцію підприємства, технічне переозброєння підприємства чи будь-якої його частини, для здійснення яких теж необхідні значні витрати фінансових коштів. До цього капіталомісткого напрямку необхідно також віднести видозміну структури управління підприємством, що потребує значних змін в кадровій структурі і в господарській діяльності підприємства.

При застосуванні таких капіталомістких видів розвитку підприємства необхідно дослідити процеси, провести їх ретельний аналіз і тільки на його основі приймати рішення щодо необхідності втілення подальшої реструктуризації даного підприємства чи його підрозділів. В результаті проведеного попереднього аналізу з'являється можливість визначити напрями розвитку, що призведуть до значного зменшення капітальних вкладень і майбутніх загальних витрат, які будуть максимально ефективні для конкретного підприємства. Дослідити процеси, що відбуваються на підприємстві, їх ефективність, а також, оцінити загальну діяльність підприємства у будь-який період часу можливо лише на основі моделювання цих процесів. Аналізувати діяльність підприємства без застосування прогнозуючих функцій практично не можливо. Відсутність прогнозування різних процесів, що проходять на підприємстві, може призвести до неочікуваних ситуацій, що буде негативно впливати на виробничу діяльність підприємства. І навпаки, застосування імітаційного моделювання при аналізі процесів, надає надійність при управлінні виробничою системою, що викликано обґрунтованими управлінськими рішеннями, які розроблено на ретельних розрахунках усіх параметрів і постійному аналізі ситуацій, що відбуваються, та на можливості передбачення небажаних відхилень різних факторів від запланованого рівня. Саме постійне відхилення від нормативних показників факторів виробництва здійснює найбільший вплив на зниження ефективної діяльності підприємства. Визначення показників цих відхилень по кожному окремому фактору за минулий період часу дає можливість встановити резерви зростання цих факторів, в цілому визначити загальні резерви виробництва. Передбачення у майбутній діяльності величини резерву кожного фактору надає можливість уникнути надлишкових витрат, тобто забезпечити підвищення прибутку і здійснити інтенсивний розвиток підприємства.

Аналіз резервів виробництва необхідно здійснювати на основі прогнозування процесів виробництва. Метод прогнозування дозволяє виявляти резерви виробництва і встановлювати тенденції їх змін. Для цього необхідно базуючись на об'єктивних закономірностях виробничого процесу, відтворити протягом необхідного для аналізу періоду

часу значення досліджуваної величини, тобто побудувати часовий ряд, рівні якого відображують зміну даного показника у часі.

Для імітації діяльності виробничої системи у часі, тобто її характеристик, необхідно побудувати математичну функцію [1, 2, 3, 4,], яка відображує залежність змін показника, що аналізується, від кожного періоду часу. Часовий ряд складається з тренду, сезонної та випадкової компонент. Тренд визначає довготривалу тенденцію зміни показника, що аналізується, сезонна компонента характеризує її періодичні коливання, що пов'язані зі змінами сезонів року і випадкова компонента відображає випадкові коливання, які притаманні будь-якому функціонуючому об'єкту.

У загальному вигляді значення показника, що аналізується, буде визначатися відповідною прогнозуючою функцією:

$$Z_p^\tau = f_p(t_\tau) + \delta_\tau, \quad \tau = \overline{1, T}, \quad (1)$$

де Z_p^τ – обсяг виробленої продукції p -го виду у інтервалі часу τ ; $f_p(t_\tau)$ – детермінована компонента, тобто функція часу, що відображає зміни показника (обсягу виробленої продукції p -го виду) у інтервалі часу τ ; δ_τ – випадкова компонента у інтервалі часу τ .

Для імітації поведінки виробничої системи у часі, тобто вивчення існуючих змін досліджуваного показника необхідно побудувати математичну функцію $f(t)$, встановити функцію розподілу відхилень фактичних значень від цієї функції та на її основі прогнозувати випадкові відхилення (δ_τ). У найбільшій кількості випадків динаміка показників діяльності підприємства у часі, описується лінійною прогнозуючою функцією, бо вона, по-перше, як правило, найбільш адекватно відображає більш чи менш стабільний стан діяльності підприємств при відсутності кардинальних змін, а по-друге, кожна з інших математичних функцій (квадратна парабола, парабола n -го ступеню, гіпербола, лінійно-циклічна функція), на період часу, що аналізується, може бути представлена у вигляді кусково-лінійної функції, тобто названі функції можуть бути представлені у вигляді часток, що можуть бути зведені до лінійних.

Після отримання прогнозуючої функції необхідно здійснити перевірку її адекватності емпіричним даним. У випадках використання прогнозуючих функцій, коли обробляється велика кількість параметрів, при перевірці адекватності необхідно звернутися до аналітичного методу. Він полягає у постійному порівнянні отриманої моделі з вихідними даними. Якщо між емпіричним та теоретичним рівнями ряду є згода, то можливо стверджувати, що емпіричні та теоретичні значення не відрізняються один від одного. Таким чином, при цьому висувається нульова гіпотеза, яка стверджує, що емпіричні та теоретичні рівні ряду не відрізняються один від одного. Рівень значимості задається заздалегідь. Для прийняття нульової гіпотези застосовується F -критерій. Для перевірки відповідності емпіричного та теоретичного рівнів часового ряду Z_τ' та Z_τ розраховується F_c , тобто критерій значення якого спостерігається:

$$F_c = \frac{\sum_{\tau=1}^T (Z_\tau - Z_\tau')^2}{r} : \frac{\sum_{\tau=1}^T (Z_\tau - \bar{Z}_\tau)^2}{T-1}. \quad (2)$$

До того ж, розраховується критичне значення критерію – F_k . Значення критерію F_k визначається за таблицями, які присутні в роботах, що присвячені статистиці та теорії імовірності і його визначення залежить від числа ступенів свободи та значення рівня значимості коефіцієнту λ . Для теоретичних рядів число ступенів свободи визначається:

$$r = k - S - 1, \quad (3)$$

де k – число рівнів ряду(або інтервалів часу), що розглядається; S – кількість числових характеристик (параметрів) ряду, які оцінюються за даними вибірки.

Якщо, на основі зроблених розрахунків, значення критерію, що спостерігається, менше критичного значення критерію ($F_c < F_k$), то нульова гіпотеза не відхиляється і різниця

між рівнями емпіричного та теоретичного рядів враховується незначною. В цьому випадку обрану прогнозуючу функцію можна вважати такою, що відповідає процесу, який аналізується, і є адекватною реальним даним. Виробничий процес, який пов'язано з діяльністю великої кількості факторів, які не можливо враховувати у повному обсязі, може бути віднесено до складних динамічних стохастичних процесів. В зв'язку з цим на деяких етапах аналізу об'єкта для знаходження параметрів оптимального функціонування виробництва необхідно застосовувати метод Монте-Карло.

Для побудови прогнозуючої функції розвитку будь-якого з виробничих факторів в динаміці, необхідно враховувати тренд, сезонну та випадкову компоненти. Величина випадкового відхилення δ_τ від Z'_τ у інтервалі часу τ може визначатись економіко-статистичним методом Монте-Карло [5], на основі таких існуючих джерел, якими є спеціальні таблиці випадкових чисел. Застосування випадкових чисел використовується для отримання дискретного ряду випадкових перемінних, що імітує результати, яких можливо було б очікувати у відповідності з обраним імовірнісним розподілом. Моделювання випадкового відхилення може здійснюватись на основі таблиці нормального розподілу випадкових чисел із середнім значенням $\bar{y} = 0$ та середнім квадратичним відхиленням $\bar{\sigma} = 1$. В залежності від цих величин нормально розподілене випадкове відхилення вибірки розраховується за формулою:

$$\delta_\tau = \xi_\tau \cdot \sigma_e, \quad \forall \tau, \quad (4)$$

де ξ_τ – нормальне випадкове число, що визначається за таблицею нормально розподілених випадкових чисел з зазначеними параметрами $\bar{y} = 0$, $\bar{\sigma} = 1$; σ_e – середнє квадратичне відхилення вибірки, що складається із різниці між рівнями емпіричного та теоретичного рядів.

Середньоквадратичне відхилення вибірки розраховується за формулою :

$$\sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n (\bar{Z} - Z)^2 / n}, \quad (5)$$

де n – загальний обсяг вибірки величини фактору Z .

Математичне очікування випадкової величини \bar{Z} розраховується:

$$\bar{Z} = (\sum_{i=1}^n Z_i) / n \quad (6)$$

Припускаючи нормальний розподіл риней нового ряду, необхідно в якості ξ_τ обрати відповідну кількість чисел із таблиці нормально розподілених випадкових чисел [5]. При відомих ξ_τ та σ_e визначають величину псевдо випадкового відхилення δ_τ для кожного періоду часу.

Для найбільш точної відповідності прогнозуючої функції реальним майбутнім змінам фактору, що аналізується, необхідно враховувати на ряду з детермінованими компонентами, які закладені при визначенні характеру прогнозуючої функції, і випадкову компоненту δ_τ , яка розраховується за формулою (4). Таким чином, визначене чи змодельоване значення фактору у τ -й інтервал часу може розраховуватись за формулою, яка дозволяє імітувати очікувану величину даного фактору у будь який момент часу:

$$\tilde{Z}_\tau = Z'_\tau + \delta_\tau, \quad \forall \tau \quad (7)$$

Виходячи з цього визначення з'ясовується, що моделювання величини фактору, що аналізується, корегується в бік збільшення чи зменшення детермінованої компоненти на величину випадкового відхилення.

При прогнозуванні динаміки розвитку фактору, що аналізується, урахування впливу випадкових факторів дозволяє підвищити адекватність моделі, що застосовується для імітації реальних виробничих процесів.

Література:

1. Безус А.М., Безус А.П. Управління розвитком підприємства: моделі та методи. Монографія. – К.: ВПЦ АМУ, 2008. –152с.
2. Вагнер Г. Основы исследования операций. Том.2. –М.: Мир, 1973. –488с.
3. Вентцель Е.С. Теория вероятностей. –М.: Наука, 1974. –576с.
4. Кальний С.В., Безус А.М., Безус П.І. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ АМУ, 2014. –212 с.
5. Шеннон Р. Имитационное моделирование систем – искусство и наука. – М.: Мир, 1987. –418с.

Bokovets V.V.

Candidate of Economic Sciences, Assistant Professor

Vinnitsa Institute of Trade Economics of Kiev National University of Trade and Economics

BUILDING AN EFFECTIVE COMMUNICATION SYSTEM BETWEEN THE FUNCTIONS OF CORPORATE MANAGEMENT AND OWNERS IN MODERN CONDITIONS

Боковець В.В.

кандидат економічних наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету, Україна

ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ КОМУНІКАЦІЙ МІЖ ФУНКЦІЯМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ І ВЛАСНИКАМИ КОРПОРАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

The article discusses the construction of an effective communication system between the functions of corporate management and owners of corporations. It is possible to implement by means of two main areas: corporate sense; models of value formation.

Keywords: *management, corporate governance, communication*

В статті розглядається побудова ефективної системи комунікацій між функціями корпоративного управління і власниками корпорацій. Це можливо здійснити за допомогою двох головних напрямів: корпоративний сенс; моделі формування вартості.

Ключові слова: *управління, корпоративне управління, комунікації*

Корпоративний сектор у процесі становлення підприємницької діяльності може проходити через певні етапи, які відрізняються переліком складових механізму корпоративного управління.

З приходом до управління менеджера за допомогою відпрацьованих механізмів корпоративного управління власник має можливість визначати напрями розвитку бізнесу, контролювати результати і забезпечувати мотивацію менеджера. А менеджмент, в свою чергу, отримує всі необхідні повноваження для здійснення керівництва компанією.

Але, якщо при розподілі функцій не опрацьований стиль комунікації між виконанням основних функцій, то процес передачі повноважень власником не буде успішним, не дивлячись на вибір досвідченого менеджера і впровадження сучасної моделі управління. Для побудови ефективної системи комунікацій між функціями корпоративного управління і власниками корпорації потрібна орієнтація на спеціальні установки, які описують розвиток бізнесу. Такі установки стосуються формування у бізнесі двох головних напрямів: корпоративний сенс; моделі формування вартості.

Стратегічне бачення бізнесу являє собою довгострокові цілі, концепцію майбутнього бачення бажаного стану корпорації, воно допускає подальшу деталізацію[1].

Цінності дозволяють співробітникам усвідомити спільні погляди на розуміння того, що є правильним. Тут визначаються обов'язкові дії, етична поведінка, моральна